

ПРОГРАМА КУЛТУРА
Извршна агенција за образование, аудиовизуелна
дејност и култура
ЕВРОПСКА КОМИСИЈА

ПРОГРАМА КУЛТУРА 2007 – 2013

НАЈЧЕСТО ПОСТАВУВАНИ ПРАШАЊА

Генерален директорат за образование и култура
http://ec.europa.eu/culture/index_en.htm

Извршна агенција за образование, аудиовизуелна дејност и култура
http://eacea.ec.europa.eu/culture/index_en.htm

* Англиската верзија е оригиналниот текст на **Најчесто поставуваните прашања** за Програмата за Култура 2007 - 2013

Критериуми за учество во Програмата

Во кој случај две организации зависат една од друга, и поради тоа не ги исполнуваат критериумите за учество?

Две организации (правни субјекти) зависат една од друга во случај кога постои однос на контрола помеѓу нив. За правниот субјект да биде независен, тој не смее да биде во контролиран однос со друг правен субјект.

Контролиран однос постои во случај кога еден правен субјект директно или индиректно контролира друг правен субјект или кога еден правен субјект е под иста директна или индиректна контрола како и другиот.

Правниот субјект А го контролира правниот субјект Б ако:

- *А, директно или индиректно, поседува повеќе од 50% од капиталот или мнозинство на акции со право на глас на акционерите или соработниците на правното лице Б, или*
- *Правното лице А, директно или индиректно, има фактичко или законско право за донесување на одлуки во правното лице Б.*

Сопственоста или супервизијата на правните лица од страна на исто јавно тело само по себе нема да поттикне однос на контрола помеѓу нив.

Финансиски аспект

Која е процедурата што треба да се следи во случај да има потреба од гаранција?

Со цел да се ограничат финансиските ризици на плаќање за пред-финансирање, Извршната Агенција може да побара од секој Корисник (координатор) кому му е доделен грант однапред да обезбеди, гаранција на износ еднаков на износот на плаќање за пред-финансирање.

Намената на оваа гаранције е да се воведат банка или некоја друга финансиска институција, трета страна или некој друг корисник како неотповикливо заложно обезбедување, или пак прв жирант за обврските на корисникот..

Гаранцијата мора да биде во евра и мора да биде обезбедена од страна на реномирана банка или финансиска институција од земјата на корисникот.

На барање на корисникот и по одобрување од страна на компетентен властен службеник од Извршната агенција, оваа гаранција може да се замени со заедничка или индивидуална гаранција издадена од страна

на трето лице или заедничка гаранција издадена од страна на ко-корисниците кои се учесници во истиот Договор за грант.

Гаранцијата ќе биде ослободена веднаш по последното плаќање, согласно условите поставени во Договорот за грант.

Општи прашања

До кој степен разните компоненти (strands) се достапни за новите учесници во културата (непрофитни организации)?

Постојат специфични критериуми за избор и доделување грант, посочени во Водичот низ Програмата. Генерално, сите активности мора да демонстрираат европска димензија.

Апликантите мора да имаат професионални способности и квалификации коишто се потребни за финализирање на предложените активности, за што поднесуваат Извештај за работа со кој се опфатени последните две години од нивната работа. Апликантот мора да има стабилен и доволен извор на финансирање со цел да ги одржи предложените активности низ целиот период во текот на кој се реализира активноста и да учествува во нејзиното финансирање. Апликантот мора да поднесе биланс на успех, заедно со билансот на состојба за последната финансиска година за која се затворени извештаите (билансот на состојба и билансот на успех не смеат да го надминат периодот од 18 месеци).

Градење на капацитет: На кој начин процесот на селекција ќе започне да „го решава“ проблемот со големите и добро поврзаните и силни апликации од универзитети градови, итн., кои можат да ги истиснат малите, помалку искусни оператори?

Програмата е наменета и за малите и за големите оператори, поддржува активности со висок квалитет, кои што допираат до што е можно поголем број на граѓани на ниво на Европа.

Дали еден проект кој е делумно финансиран од страна на Европскиот социјален фонд (ЕСФ) може исто така да биде финансиран од Програмата за култура (одделни/различни елементи)?

Општо правило е дека истите трошоци не можат во никакви околности да бидат финансирани два пати од страна на фондските на ЕУ (Член 111 од Финансиската регулатива). Соодветно финансирање од страна на Програмата за култура е возможно единствено ако не се однесува на истите трошоци кои се веќе финансирани од страна на ЕСФ.

Дали обуката на културните оператори е квалификувана за финансирање?

Обуката е квалификувана единствено ако е дел од активност која е квалификувана за финансирање, т.е. ако програмата или активноста има

европска димензија и ако се исполнети специфичните критериуми за квалификуваност и доделување грант кои се важечки за онаа компонента (strand) од Програмата за која сте се одредиле.

Во случај да постојат 3 партнери за соработка може да се финансира максимален износ од 50% од страна на Програмата за култура на ЕУ. Дали останатите 50% треба да се обезбедат пред или по доставата на предлогот до ЕУ? Придонесот на ЕУ е да помогне во собирање на средства, но прикажувањето на извор на ко-финансирање може да помогне во добивањето на придонесот од страна на ЕУ.

Останатите 50% треба да се обезбедат пред доставата на предлогот до ЕУ.

Дали трошоците алоцирани за уметници кои немаат потекло од ЕУ (т.е. се од САД) ќе бидат вметнати во буџетот или ко-финансирани од страна на ЕУ?

Да, но значајните трошоци направени од страна на корисникот и/или ко-корисникот не смеат да го надминат износот од 15% од вкупниот прифатлив буџет. Ова правило не се однесува на проекти кои се поднесуваат според Компонента 1.3 – Проекти за културна соработка со трети земји.

Дали лице кое не е приватна компанија или непрофитна организација, а е даночен обврзник има право на учество во Програмата?

Не, физичките лица немаат право да аплицираат за грант според било која компонента од Програмата за култура, предмет на Водичот низ Програмата на Извршната Агенција.

Дали постои можност да се аплицира за неколку компоненти од Програмата за култура во исто време (за проекти за соработка, за оперативен грант, за проекти за соработка со трета земја)?

Да, но мора да обрнете внимание на член 111 од Финансиската регулатива кој вели дека под никакви околности истите трошоци нема да бидат двапати финансирани од Буџетот на ЕУ.

Проекти за соработка

- Повеќегодишни проекти за соработка, Компонента 1.1.
- Проекти за соработка, компонента 1.2.1.
- Проекти за соработка со трети земји компонента 1.3.

Дали постои можност за зголемување на процентот на придонесот на ЕУ во однос на Проектите од Компонентите 1.1. и 1.2.1, поконкретно во Бугарија, Романија и Турција?

Не. Овој услов е фиксиран во Правната основа на Програмата за култура за 2007 – 2013 со 50% од вкупниот прифатлив буџет.

Дали спонзорството може да се смета за приход? Дали спонзорството може да придонесе за ко-финансирање на проектот од страна на партнер (компонента 1.1. и 1.2.1.)?

Спонзорствата се прифатливи, но мора да бидат вклучени во финансиското учество на координаторот и/или ко-организаторот.

Ако координаторот прими спонзорство, тој мора да го појасни бидејќи делот во врска со спонзорството нема да биде вклучен во пресметката на финансискиот капацитет на координаторот.

Дали од ко-организаторите се бара да обезбедат минимален придонес за приходот на проектот (компоненти 1.1. и 1.2.1.)?

Од објавата на повикот за понуди во 2007 година, како и во новиот Водич низ Програмата, не постои повеќе некој минимален придонес кој се бара од ко-организаторите. Сепак, квалитетот на партнерството е еден од критериумите за доделување грант и имплицира финансиска обврска за секој ко-организатор.

Проекти за литературен превод, компонента 1.2.2.

Дали е прифатлив превод на национална литература на друг официјален јазик на истата држава?

Не, нема да биде прифатлив. На пример, превод на книга на англиски јазик на ирски автор, од страна на ирски издавач на галски јазик нема да биде прифатлив.

На кој начин се прави проценка на квалитетот на книгата?

Литературниот квалитет на книгата и нејзината природа се дел од критериумите кои се применуваат за проценка на нивото на квалитет на предложените преведувачки активности.

Само за потсетување, единствено делата од жанрот на фикција (белетристика) се квалификувани, независно од литературниот вид, како на пример новели, приказни, кратки раскази, театарски претстави, поезија или комични дела.

Во овие рамки, независни експерти ќе прават проценка на степенот до кој едно дело предложено за превод може да го унапреди заедничкото европско наследство и да промовира културна област заедничка за граѓаните на Европа.

Дали невладината организација е квалификуван апликант за Компонента 1.2.2.?

Само за потсетување, квалификувани апликанти се единствено:

- Јавни или приватни издавачки куќи или издавачки групи (тие не можат да бидат физички лица) кои се регистрирани со седиште во една од квалификуваните земји

Дали едно дело кое не е белетристика може да биде квалификувано?

Единствено делата од жанрот на фикција (белетристика) се квалификувани, независно од литературниот вид, како на пример новели, приказни, кратки раскази, театарски претстави, поезија или комични дела.

Дали книга добитник на Европската награда за литература (2009) може да се земе предвид за 2010 година во Компонента 1.2.2.?

Во принцип да, под услов апликантот да ги исполнува условите поставени во Водичот низ Програмата за оваа компонента.

Оперативен грант, компонента 2

Од колкава важност е Европската година да се земе предвид во предлозите? Дали се прави проценка или е само додадена вредност?

Европските години се споменати во Водичот низ Програмата поради тоа што подразбираат голем број поврзаности со избраните проекти. Во 2008, во центарот беше Интеркултурниот дијалог, а во 2009 година, фокус ќе биде Иновативноста и креативноста. Ова ќе биде земено предвид, но поради тоа што не е ниту критериум за доделување, ниту приоритет на Програмата, ќе биде сметано како додадена вредност.

Интеркултурен дијалог е перманентна цел на Програмата и проект кој ги опфаќа сите цели има подобри шанси за избор. Да бидеме попрецизни, ќе се прави проценка на квалитетот на изработка на предлогот. Сите критериуми за доделување се опишани во Водичот низ Програмата по делови и сите квалификувани предлози ќе бидат проценувани според тие критериуми.

Дали една организација избрана според компонента 2 може да профитира?

Не, во поглавјето кое се однесува на грантовите, Финансиската регулатива јасно кажува дека еден од основните принципи е непрофитноста. Еден грант одобрен од страна на Европската Заедница служи за намената на балансирање на приходите и расходите, а не за создавање профит за избраната организација. Во овој случај, резервите не се квалификувани.

Дали според Рамковниот договор за партнерство, корисникот треба да аплицира секоја година?

Како што самото негово име кажува, Рамковниот договор за партнерство е рамка за воспоставување на долгорочни односи со

корисникот. Ова имплицира помалку административни процедури. Како и да е, секоја година се спроведуваат консултации со цел да се направи избор на корисници на грантови за наредната година. Станува збор за “полесна” форма на апликација заснована врз Програмата за работа за наредната година и соодветен буџет. Критериумите остануваат исти во текот на сите три години. Програмата за работа ќе биде проценувана врз основа на критериумите за доделување грант и конзистентноста со 3-годишниот план на активности дефиниран во Рамковниот договор за партнерство.

Кој е финалниот извештај за Рамковниот договор за партнерство? Дали треба да се поднесува секоја година?

Во текот на животниот циклус на Рамковниот договор за партнерство корисникот има обврска да поднесе финален годишен извештај за секоја финансиска година за која е доделен грантот. Имајќи предвид дека грантот е годишен, Агенцијата мора да процени дали годишната програма за работа е спроведена во согласност со одредбите на договорот за грант, за да може да го подмири соодветниот износ. Сите формулари можат да се најдат на нашата веб страна.

Зошто крајниот рок за аплицирање е поставен толку доцна?

Новиот Водич низ Програмата претставува стабилен календар за сите активности со кои раководи Извршната агенција до крајот на Програмата за култура (2013). Ова им овозможува поголема предвидливост на културните оператори, кои веќе можат да ги подготват своите апликации за следните години. Друга карактеристика е Рамковниот договор за партнерство, чија намена е да овозможи финансиска стабилност на културните оператори во текот на 3 години. Конечно, воведен е нов вид на финансирање врз основа на паушал. Ова ни овозможува да добиеме скапоцено време за анализирање на буџетите на организациите и оттука да ги објавиме резултатите од повикот уште поскоро.

Потребни се 7 земји за фестивалите. Дали ова значи дека фестивалот мора да посети/мора да биде продуциран од 7 земји?

Точно е дека потребниот број на земји - учеснички е 7. Сепак, фестивалите не мора да патуваат низ 7 различни земји. Фестивалот мора да опфати најмалку 7 земји-учеснички во Програмата. Ова може да се постигне преку уметници кои доаѓаат од разни земји учеснички во Програмата, културни дела кои потекнуваат од разни земји-учеснички во Програмата.

Нашиот фестивал има 5 годишна традиција, но досега функционираше со 90% волонтери. Како да аплицирам за финансирање ако не постои претходник?

Новиот начин на паушално финансирање се заснова на “стапка за земјата” и “број на вработени”. Со цел да се знае која земја треба да ја

примените, треба да ја имате предвид земјата во која најмалку 50% од луѓето со постојано вработување работат ефективно (многу често ова ќе биде земјата на официјалното седиште). За да се пресмета бројот на вработени во човек/година (“man-year”), треба да се собере секој работен ден за секој член на тимот. Годишната кореспондира со 220 денови, еден ден кореспондира со седум и пол работни часови. Вкупниот износ се дели со 220 денови и се добива еквивалентот на вработените во човек/денови (“man-days”). Ако некој од вработените работи со скратено работно време, можете да додадете различни лица за да добиете една цела човек/година. Лица кои се бројат како вработени се вработени на полно или скратено работно време (како менаџмент, асистенти, секретар) и уметници (за Амбасадори и Фестивали). Лица кои не се сметаат за вработени: Лица вработени со под-договор, доброволци и обучувачи. Основата за калкулација е бројот на вработени за наредната година кој не се заснова на тековниот број на вработени.

Дали е потребно да се вработуваат лица пред поднесување на апликацијата за грант или пред почетокот на активностите (во случај на апликација за оперативен грант)?

Не. Бројот на вработени мора да биде вклучен во извештајот за провизорен приход или расход (види калкулатор за грант) и изјавата за број на луѓе (man-days) што треба да се вработат мора да биде потврдена од надворешен ревизор.

Што значи следната реченица: “Поддршката од Заедницата ... ќе има дигресивна природа” која е вклучена во одлуката со која се воспоставува Програмата за Култура (точка 1.1. од Анексот)?

Правилото на дигресивност, кое се однесува единствено на оперативните грантови, компонента 2 (применето со помош на постепено намалување на ко-финансирањето од страна на ЕУ од година во година, во случај на обновување на оперативниот грант) има за цел постепено да ја намалува зависноста на една организација од фондовите на ЕУ.

На кој начин ќе се делат крајните 20% од износот за ко-финансирање според новиот систем, а во однос на обемот на административна работа и бараните информации?

За финалното плаќање според финансирањето базирано на паушал, ќе бидат потребни следните документи:

- Финален извештај за работа во однос на имплементацијата на работната програма
- Документи кои ги илустрираат активностите и годишните сметки за годината за која е примен грантот, вклучувајќи и извештај за бројот на вработени потврден од страна на независен надворешен ревизор,

а во случај на јавни организации од страна на компетентен и независен јавен службеник.

Паушал

Која земја да ја избирам како „Локација“?

Земјата која се зема предвид е онаа во која организацијата ги врши главните активности, а за таква се смета земјата во која работат 50% од редовно вработените во организацијата.

Каде да ги најдам трошоците за последната затворена финансиска година?

Последната затворена финансиска година за тековната апликација е 2007. Износот ќе го најдете во билансот на успех.

Кој е лимитот за процентите трошоци за 2009?

Вкупните трошоци за финансиската година 2009 не смее да ги надминат за повеќе од 10% вкупните расходи од билансот на успех за последната затворена финансиска година (2007). Доколку вкупните проценти расходи за финансиската година 2009 го надминат овој износ, тие ќе бидат лимитирани на износот на расходите за 2007, зголемен за 10%.

На кој начин да направам пресметка на моите вработени според човек/години („man-years“)?

Паушалното финансирање се применува за вработените пријавени на полно работно време во текот на завршената година.

Една “man-year” – човек/година е еднаква на едно лице вработено со полно работно време од страна на организацијата на корисникот, кое исто така работи во текот на целата финансиска година. Годишната соодветствува на 220 дена со најмалку седум и пол работни часови.

Една човек/година исто така може да се добие со собирање на 220 работни дена на различни физички лица кои работат за сметка на организацијата-корисник во текот на истата финансиска година. Едноставно треба да се собере секој ден (или дел од денот) одработен од страна на вработен кој е на платен список и збирот да се подели со 220. На овој начин ќе добиете бројка во децимали која може да се примени на Грант калкулаторот.

За деловите што се однесуваат на „Амбасадори“ и „Фестивали“ од Програмата за култура: Во човек/години се вклучени сите уметници (особено музичарите и актерите) кои дури ако не примаат директно

плата - примаат надомест од корисникот (како за патни трошоци, сместување, храна) особено во текот на турнеја или претстатви.

Што е стапка на ко-финансирање на ЕУ?

Од аспект на деталниот систем на буџетот, ова е резултат на максималниот износ на доделениот грант поделен со квалификуваниот буџет.

За организации кои примиле грант во текот на 2008 година, стапката на ко-финансирање на ЕУ е посочена во Член 3 од Договорот за грант. Во случај да бидат обновени, оперативните грантови имаат дигресивен карактер. Ова значи дека стапката на ко-финансирање од страна на ЕУ ќе се намалува за минимум 1% секоја наредна година.

За организациите кои не добиле грант во 2008 година, максималната стапка на ко-финансирање е 80% од прифатливите трошоци на организацијата.

Со новиот систем на паушално финансирање, оваа дефиниција ќе се прилагоди на: Максималниот износ на одобрен грант поделен со проценетите трошоци за 2009 година. Правилото за дигресивност ќе продолжи да се применува дури и во периодот на транзиција од еден во друг систем.

За кој износ треба да аплицирам?

Калкулаторот за грант го дава максималниот износ за кој Вашата организација може да аплицира, врз основа на различни правила и максимални износи кои можат да се применат.

Како и да е, од причина што оперативните грантови имаат за цел да ги израмнуваат приходите и расходите на финансиската година, апликантот не треба да бара повисок износ од потребниот за да ги израмни сметките.

Дали може да аплицирам за повеќе од 100.000 евра во категоријата Фестивали?

На сите избрани Фестивали ќе им биде доделен износ од максимум 100.000 евра. Извршната агенција го задржува правото за доделување на грант до максимален износ од 200.000 евра на организација која е оценета со врвна оценка. Важно: Организациите кои сакаат да аплицираат за грант од над 100.000 евра треба да ја информираат Агенцијата за ваквата определба. Во случај да не се избрани за највисокиот износ на финансирање, тие треба да се во можност да најдат останати извори на финансирање со цел да го компензираат резултатот.

Каде да најдам курс за ЕУР?

Официјалниот менувачки курс за евра (ЕУР) е објавен од страна на Генералниот директорат на Комисијата задолжен за буџетот, на следната веб страна: <http://ec.europa.eu/budget/infoeuro>. Стапката која ќе биде применета е за месецот кој и претходи на апликацијата.

Дали мојата организација може да профитира?

Не, корисниците на оперативни грантови не смеат да профитираат. Годишните сметки нема да бидат затворени со приход кој го надминува расходот. На последната страна на калкулаторот на грант од Вас се бара да ја пополните табелата со Ваш провизорен (планиран) трошок и приход за 2009 година. Ве молиме да се осигурате дека проценетите приходи ги покриваат, но не ги надминуваат проценетите трошоци.

Што значи постојано вработени? Што значи привремено вработени?

Постојано вработени: Вработени кои имаат редовен работен однос на неопределено работно време во Вашата организација Ова може да значи полно или скратено работно време.

Привремено вработени: Луѓе кои немаат постојан работен однос во Вашата организација и им се исплаќа надоместок/хonorар, а не плата.

На кој начин можам да докажам дека бројот на вработени е точен?

Кога една организација подлежи на селекција, меѓу другото треба да поднесе финален извештај на крајот на периодот на квалификуваност, кој ќе содржи:

- Извештај за работата во кој подетално е опишана имплементацијата и резултатите од програмата за работа- биланс на успех за годината за која е примен грантот (годишни сметки) потврдени од страна на регистриран независен ревизор со декларација, во кој е посочен вкупниот број на вработени (број на вработени/година/денови).

Последното се применува за да се провери реалниот број на вработени и дали организацијата има остварено профит од грантот на ЕУ, па со тоа и основата за пресметка на финалниот грант.

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА МИНИСТЕРСТВО ЗА КУЛТУРА 2008

Издавач
Министерство за култура на Република Македонија
Одделение Културно контактна точка
(Cultural Contact Point – Macedonia)

Превод
Јасна Шоптрајанова Вртева
Ирена Рабациска

Лектура
Дракче Ѓорѓески

Графичко обликување
Графохартија ДООЕЛ - Скопје

Печатница
Графохартија ДООЕЛ - Скопје

Тираж
500

ISBN 978-608-4544-01-2